

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาถึงความต้องการ ความสนใจและความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับการพิจารณาการวิทยุกระจายเสียง ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการพิจารณาถึงความถี่วิทยุกระจายเสียง การวิทยุกระจายเสียงนอกจากนี้ได้ศึกษาถึงการจัดแบ่งเวลาสำหรับเสนอรายการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือว่าสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนหรือไม่เพียงใด

กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 925 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 15-60 ปี ได้รับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และต่ำกว่าลงมาทั้งเป็นผู้ที่ไม่อยู่ในระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างสถานีวิทยุกระจายเสียงได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงของกรมการทหารสื่อสาร ทหารบก กรมประชาสัมพันธ์และกองอำนวยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรีที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์รายการวิทยุกระจายเสียงแต่ละรายการในแต่ละสถานีวิทยุกระจายเสียงโดยการหาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยของการออกอากาศในแต่ละรายการ วิเคราะห์ความต้องการ ความสนใจและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพิจารณาการวิทยุกระจายเสียง ประโยชน์และความรู้ที่ได้รับจากการพิจารณาการวิทยุกระจายเสียง ค่าเฉลี่ยการหาค่าเฉลี่ยและวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยปริมาณรายการวิทยุกระจายเสียงที่สถานีวิทยุกระจายเสียงออกอากาศกับค่าเฉลี่ยปริมาณความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนจากการใช้วิธีการคำนวณหาค่าสหสัมพันธ์จากตำแหน่งของคะแนน

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ลักษณะนิสัย ความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับรายการวิทยุกระจายเสียงสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1.1 ประชาชนประมาณร้อยละ 72 พิจารณารายการวิทยุกระจายเสียงทุกวัน

1.2 เวลาที่ประชาชนฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมากกว่า เวลาอื่น ๆ ก็คือตอนเที่ยงและตอนหัวค่ำ ส่วนตอนเช้ามีคและตอนดึกเป็นเวลาที่มียุฟังน้อย

1.3 ประชาชนเลือกฟังรายการวิทยุกระจายเสียงโดยเลือกจากรายการที่ฟังติดต่อกันมาและการหมุนไปเรื่อย ๆ มากกว่าวิธีอื่น ๆ วิธีเลือกจากหนังสือรายการวิทยุในฉบับที่สุก

1.4 ประเภทของรายการวิทยุกระจายเสียงที่ประชาชนต้องการตามลำดับความมากน้อยคือ รายการบันเทิงและข่าว ความรู้หรือสารคดี โฆษณา

รายการบันเทิงที่ประชาชนต้องการมากเท่ากันคือ เพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากลและละครวิทยุ

รายการข่าวที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ ข่าวในประเทศ และต้องการมากเท่ากันคือ ข่าวต่างประเทศ ข่าวเหตุการณ์ในท้องถิ่นและข่าวพยากรณ์อากาศ

รายการสารคดีหรือความรู้ที่ประชาชนต้องการมากเท่ากันคือรายการเกี่ยวกับการเมือง การส่งเสริมการประกอบอาชีพและรายการเกี่ยวกับสุขภาพ

1.5 รายการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ รายการที่เกี่ยวกับการกรสิกรรมและการเลี้ยงสัตว์

1.6 รายการเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ประชาชนต้องการมากเท่ากันคือ รายการข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่น รายการพื้นเมืองและรายการความรู้ต่างๆของท้องถิ่น

1.7 เนื้อหาของรายการที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ เนื้อหาที่ส่งเสริมความรู้ในคานต่างๆ เนื้อหาที่คองการมากเท่ากันคือ เนื้อหาที่ให้ความบันเทิง เนื้อหาที่สอดคแทรกคติธรรมและข้อคิดต่างๆ

1.8 เวลาที่ประชาชนต้องการให้รายการที่ชอบมากที่สุดออกอากาศคือตอนหัวค่ำและตอนเช้า

1.9 ความยาวของรายการที่ประชาชนชอบมากที่สุดคือ รายการที่มีความยาวไม่เกิน 1 ชั่วโมงหรือ 30 นาที

1.10 ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมากที่สุดคือ ความบันเทิง ประโยชน์ที่ได้รับมากเท่ากันคือ เป็นเพื่อนแก้เหงา ทำให้รู้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ได้ความรู้ในคานต่างๆ ได้คติธรรมความคิดและได้รับความรำคาญน้อยที่สุด

1.11 ประชาชนต้องการให้ปรับปรุงรายการวิทยุกระจายเสียงมากเท่ากันในเรื่องต่อไปนี้คือ ปรับปรุงเนื้อหาสาระของรายการ ปรับปรุงวิธีการโฆษณา ปรับปรุงเวลาออกอากาศของรายการและปรับปรุงวิธีการพูดของโฆษก

1.12 ประชาชนต้องการให้เพิ่มประเภทของรายการต่อไปนี้มากเท่ากันคือ รายการบันเทิง ความรู้หรือสารคดีและข่าว

1.13 ประชาชนเห็นว่าข้อบกพร่องที่เกิดจากสถานีวิทยุกระจายเสียงซึ่งมีความสำคัญมากเท่ากันคือ ข้อบกพร่องเกี่ยวกับเทคนิคของระบบเสียงคือเสียงไม่ชัดเจน วิธีการเสนอรายการ การจัดเวลาของรายการและวิธีการโฆษณา

1.14 ปัญหาในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนมากเท่ากันคือ คลื่นรบกวนคลื่นวิทยุ มีคลื่นรบกวนทำให้ฟังไม่สะดวกและรายการที่น่าสนใจไม่ตรงกับเวลาว่าง

2. รายการที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแบ่งเวลาเพื่อเสนอรายการมากที่สุด 5 อันดับเรียงตามลำดับมีดังนี้คือ เพลงลูกทุ่ง เพลงไทยสากล ข่าวในประเทศ ข่าวเหตุการณ์ในท้องถิ่น และการละเล่นพื้นเมือง

รายการที่สถานีแบ่งเวลาเพื่อเสนอรายการน้อยที่สุด 5 อันดับเรียงตามลำดับมีดังนี้คือ ข่าวเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ รายการเกี่ยวกับสตรีและแม่บ้าน รายการสารคดีและการท่องเที่ยว ข่าวพยากรณ์อากาศและเพลงไทยเดิมหรือคนตรีไทย

3. ปริมาณความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนกับปริมาณรายการวิทยุกระจายเสียงที่สถานีวิทยุกระจายเสียงออกอากาศมีค่าสหสัมพันธ์เป็น .504 นั่นคือมีความสัมพันธ์กันพอประมาณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสำรวจครั้งนี้ปรากฏว่า รายการวิทยุกระจายเสียงประเภทบันเทิงเป็นรายการที่ประชาชนต้องการมากและผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับความเห็นของคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้สรุปผลจากรายงานการวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฝ่ายวิจัยของสำนักข่าวสารอเมริกันและบริษัทวิจัยคิมาร์ ซึ่งผลที่ได้แสดงว่า รายการที่ประชาชนในภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือชอบฟังมากที่สุดคือรายการบันเทิงซึ่งได้แก่ เพลงลูกทุ่ง หมอลำ เพลงไทยสากล การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการยืนยันว่าทัศนคติในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังไม่เปลี่ยนแปลงและจากการสำรวจครั้งนี้พบว่าประชาชนต้องการให้ปรับปรุงรายการวิทยุกระจายเสียงในค่านี้อาหารสาระของรายการคือให้มีเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมความรู้ในค่านี้อย่างต่าง ๆ ดังนั้นการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนน่าจะทำได้ให้ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อประชาชน โดยการสอดแทรกเนื้อหาสาระลงในรายการบันเทิง

รายการประเภทความรู้หรือสารคดีนั้นพบว่าประชาชนยังต้องการน้อยอยู่ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวิธีการเสนอรายการของสถานีไม่น่าสนใจ จากการสำรวจครั้งนี้ประชาชนจำนวนมากเห็นว่า สถานียังบกพร่องในเรื่องวิธีการเสนอรายการและการจัดเวลาออกอากาศซึ่งยังไม่ตรงกับเวลาที่ประชาชนต้องการ จากสาเหตุนี้ อาจทำให้ประชาชนไม่สนใจรายการประเภทความรู้หรือสารคดีเท่าที่ควรจะเป็น

2. การวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนกับปริมาณเวลาที่สถานีออกอากาศรายการวิทยุกระจายเสียงมีความสัมพันธ์อยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือสถานีวิทยุกระจายเสียงได้ให้เวลาทั้งหมดสำหรับออกอากาศรายการประเภทบันเทิงมากอยู่แล้วซึ่งก็เป็นไปตามความต้องการของประชาชน แสดงว่าสถานีวิทยุกระจายเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความมุ่งหมายที่จะให้ความบันเทิงกับประชาชนมากและตรงกับผลการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากรายการวิทยุกระจายเสียงมีอิทธิพลต่อความรู้ทัศนคติและการดำรงชีวิตของประชาชนนอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะใช้วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อสำหรับให้การศึกษาแก่ประชาชนอีกด้วย ดังนั้นเพื่อสนองนโยบายและให้ไปมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของรัฐบาล สถานีวิทยุกระจายเสียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนควรมุ่งคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

1. ควรจัดรายการวิทยุกระจายเสียงสำหรับการศึกษาของประชาชนให้สอดคล้องกับลักษณะนิสัยในการฟังรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชน เช่น

1.1 ควรจัดรายการสำคัญไว้ตอนเที่ยงและตอนหัวค่ำซึ่งเป็นเวลาที่ประชาชนฟังรายการวิทยุกระจายเสียงมากที่สุด 1.3 P 56

1.2 ควรจัดรายการที่ประชาชนต้องการให้สม่ำเสมอและต่อเนื่องกันทั้งนี้เพราะประชาชนมีวิธีการเลือกฟังรายการวิทยุกระจายเสียงจากรายการที่ฟังติดต่อกันเป็นประจำ

2. การจัดรายการที่เป็นความรู้หรือสารคดีนั้นอาจจัดได้โดย

2.1 เชิญวิทยากรในท้องถิ่นที่มีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่ต่างจากรวมจัดรายการกับสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อให้ได้รายการที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์มากที่สุดกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นและเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้นตั้งข้อสอบถามเรื่องที่สนใจเพิ่มเติมจากวิทยากรเป็นส่วนตัว

2.2 เชิญเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการที่มีหน้าที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นให้เข้าร่วมในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และประสานงานไปพร้อมกับงานพัฒนาท้องถิ่นนั้นๆด้วย ทั้งนี้เพราะรายการที่จัดนั้นจะเป็นประโยชน์ก็ต่อเมื่อดำเนินการไปพร้อมๆกับการพัฒนาท้องถิ่น

2.3 จัดตั้งศูนย์ผลิตรายการประจำภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อผลิตรายการที่เหมาะสมสำหรับประชาชนในส่วนต่างๆของภาคนี้โดยเฉพาะ แล้วย่นำรายการไปออกอากาศในสถานีท้องถิ่นซึ่งจะทำให้ได้เนื้อหาของรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นของภูมิภาคส่วนนั้นมากกว่าจะทำรายการจากส่วนกลางแล้วส่งรายการออกอากาศครอบคลุมทั่วประเทศ

แต่ในระหว่างที่ยังไม่สามารถจัดตั้งศูนย์ผลิตรายการประจำภาคได้ควรให้สถานีวิทยุกระจายเสียงที่อยู่ในเครือเดียวกันรวมกันเป็นกลุ่มผู้ผลิตรายการของคนป้อนให้สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือของตนไปพลางก่อน

2.4 ทุกสถานีวิทยุกระจายเสียงควรร่วมกันถ่ายทอดรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนพร้อมๆกันทุกสถานีนอกเหนือจากการถ่ายทอดรายการข่าว นอกจากนั้นแต่ละสถานีวิทยุกระจายเสียงควรมีการแลกเปลี่ยนรายการซึ่งกันและกันถ้ารายการนั้นเป็นรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นของตน

2.5 สถานีวิทยุกระจายเสียงควรจัดพิมพ์รายการที่มีเนื้อหาทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและได้ออกอากาศแล้วเป็นเอกสารสำหรับเผยแพร่ให้แก่ประชาชนที่สนใจต่อไป

2.6 เมื่อได้ออกอากาศรายการใดแล้วทางสถานีวิทยุกระจายเสียงควรมีการศึกษาตามผลทางภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการฟังรายการของประชาชน เพื่อนำมาประเมินผลและปรับปรุงรายการต่อไป

2.7 เมื่อได้ออกอากาศรายการใดแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในรายการนั้นควรจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญออกไปติดตามผลการปฏิบัติของประชาชนว่ารายการนั้นประชาชนได้นำไปปฏิบัติจริงและไคน้ำในทางเศรษฐกิจของครอบครัวและ/หรือของท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นควรจะพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมอย่างไร

2.8 ควรมีการสำรวจความต้องการรายการวิทยุกระจายเสียงของประชาชนเป็นระยะๆ เพื่อนำมาจัดรายการของสถานีให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

3. ในการจัดรายการประเภทข่าว ควรเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนในเขตต่างๆของภาคให้มากที่สุดและการเสนอควรเสนอในรูปตรงไปตรงมา ไม่ควรบิดเบือนหรือจัดทำในรูปตลกขบขัน การวิพากษ์วิจารณ์ข่าวไม่ควรก่อให้เกิดความเสียหายแต่ควรส่งเสริมให้มีรายการอธิบายในเชิงวิชาการการประกอบข่าว ควรเสนอข่าวเหตุของภัยพิบัติฉุกเฉินเพื่อเตือนประชาชนอย่างรีบด่วนและบ่อยครั้ง

PSS

4. ในการจัดรายการบันเทิง ควรส่งเสริมให้มีการจัดรายการบันเทิงที่เป็นวัฒนธรรมของไทยในท้องถิ่นและของภาคอื่นๆ ให้มากขึ้นและควรสอดแทรกเนื้อหาที่มีคุณค่าทางการศึกษาไว้ด้วยเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้ควรลดรายการบันเทิงของชนชาติอื่นลงให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการจัดรายการประเภทบันเทิงที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันฝึกสอนการแสดงสำหรับรายการบันเทิงดังกล่าวประจำภาคขึ้น

5. การจัดรายการประเภทโฆษณาสินค้าและธุรกิจหรือการพูดเสริมแทรกกระหว่างรายการต้องเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของทางราชการ อาทิโดยคำสำนวนต้องไม่เกินความเป็นจริงจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ใช้สินค้าหรือบริการนั้นๆ

6. ปัญหาเรื่องคลื่นรบกวนกันเองนั้นให้คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงได้ควบคุมความถี่และการจัดสรรความถี่ของเครื่องส่งให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงของส่วนราชการพ.ศ. 2511 โดยเคร่งครัด

7. ปัญหาเรื่องการฟังไม่ชัดเจนนั้น รัฐบาลควรมีหน่วยบริการซ่อมเครื่องรับวิทยุเคลื่อนที่ให้กับประชาชนซึ่งในการนี้อาจจะขอความช่วยเหลือจากนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคของภาคหรือของจังหวัดได้ซึ่งการช่วยเหลือนั้นนอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีประสบการณ์ทางวิชาชีพมากขึ้นแล้วยังเป็นการบริการที่สถาบันมีต่อประชาชนอีกด้วย

8. ควรเพิ่มรายการที่ประชาชนสนใจและเป็นรายการที่เป็นประโยชน์ให้มากขึ้นเช่นข่าวพยากรณ์อากาศ ข่าวเฉพาะเกี่ยวกับอาชีพ รายการสำหรับสตรีและแม่บ้าน

9. ควรลดรายการที่ประชาชนสนใจน้อยและเป็นประโยชน์น้อยลงคือ รายการเพลงสากล และรายการทายปัญหาและชิงโชค

Vol. 101, No. 1, 1968, 9 มีนาคม 1968

PSS